

SN § 117

Yttrande över betänkandet **Se barnet! (SOU 2017:6) (17/SN 0101)**

Sammanfattning

Motala kommun har inbjudits att lämna synpunkter på betänkandet **Se barnet! (SOU 2017:6)**.

En av utredningens huvuduppgifter har varit att utvärdera 2006 års vårdnadsreform och undersöka hur reglerna fungerat i praktiken och om syftet med reformen – att stärka barnrättsperspektivet – har uppnåtts.

Utredningen kom fram till att 2006 års vårdnadsreform i många avseenden har fallit väl ut. Barnrättsperspektivet har stärkts. Det finns samtidigt förbättringsområden. Det behövs en satsning på arbetet med att förebygga föräldrars konflikter. Fokus i processen behöver flyttas från föräldrarnas konflikt till barnet och barnets rättigheter och behov.

För att komma till rätta med de problem som finns föreslår utredningen bland annat följande nyheter och förändringar:

- Föräldrar som överväger att inleda en tvist om barn ska först vända sig till socialnämnden för ett obligatoriskt informationsamtal. Vid samtalet ska föräldrarna kunna få information om vad en domstolsprocess innebär, alternativa sätt att lösa konflikten och erbjudas stöd och hjälp i annan form.
- Barnets bästa och barnets rätt till relevant information och rätt att fritt uttrycka sina åsikter och få dem beaktade tydliggörs i föräldrabalken. Ett förslag lämnas också om att socialnämnden ska få höra barn utan föräldrarnas samtycke.
- Vid bedömningen av vårdnadsfrågan ska särskilt avseende fästas vid föräldrarnas förmåga att ta ett gemensamt ansvar i frågor som rör barnet, i stället för som nu vid föräldrarnas förmåga att samarbeta i frågor som rör barnet.
- Domstolen ska kunna besluta om gemensam vårdnad även om båda föräldrarna motsätter sig det.

Förslaget tillstyrks i sin helhet.

Beslutsunderlag

- Yttrande över betänkandet **Se barnet! SOU 2017:16**

Behandling av ärendet

Utöver ordförande yttrar sig Ibrahim Beganovic (S) som yrkar bifall.

Beslut

1 Socialnämnden antar förslaget som sitt eget och översänder detsamma till Justitiedepartementet.

Expedieras till

Justitiedepartementet

Familjerättssekreterare Andreas Albinsson

Utredare Lena Jensen

Socialnämnden

Telefon
0141-22 24 57

e-postadress
lena.jensen@motala.se

Diarienummer 17/SN 0101

Yttrande över betänkandet **Se barnet! (SOU 2017:6)**

Sammanfattning

Motala kommun har inbjudits att lämna synpunkter på betänkandet **Se barnet! (SOU 2017:6)**.

En av utredningens huvuduppgifter har varit att utvärdera 2006 års vårdnadsreform och undersöka hur reglerna fungerat i praktiken och om syftet med reformen – att stärka barnrättsperspektivet – har uppnåtts.

Utredningen kom fram till att 2006 års vårdnadsreform i många avseenden har fallit väl ut. Barnrättsperspektivet har stärkts. Det finns samtidigt förbättringsområden. Det behövs en satsning på arbetet med att förebygga föräldrars konflikter. Fokus i processen behöver flyttas från föräldrarnas konflikt till barnet och barnets rättigheter och behov.

För att komma till rätta med de problem som finns föreslår utredningen bland annat följande nyheter och förändringar:

- Föräldrar som överväger att inleda en tvist om barn ska först vända sig till socialnämnden för ett obligatoriskt informationssamtal. Vid samtalet ska föräldrarna kunna få information om vad en domstolsprocess innebär, alternativa sätt att lösa konflikten och erbjudas stöd och hjälp i annan form.
- Barnets bästa och barnets rätt till relevant information och rätt att fritt uttrycka sina åsikter och få dem beaktade tydliggörs i föräldrabalken. Ett förslag lämnas också om att socialnämnden ska få höra barn utan föräldrarnas samtycke.
- Vid bedömningen av vårdnadsfrågan ska särskilt avseende fästas vid föräldrarnas förmåga att ta ett gemensamt ansvar i frågor som rör barnet, i stället för som nu vid föräldrarnas förmåga att samarbeta i frågor som rör barnet.
- Domstolen ska kunna besluta om gemensam vårdnad även om båda föräldrarna motsätter sig det.

POSTADRESS
591 86 Motala

BESÖKSADRESS
Kommunhuset
Drottninggatan 2

TELEFON
0141-22 50 00

ORG.NR.
212000-2817

E-POST
motala.kommun@motala.se

WEBPLATS
www.motala.se

Förslaget tillstyrks i sin helhet. Synpunkter enligt bilaga.

Förslag till beslut

Socialnämnden antar förslaget som sitt eget och översänder detsamma till Justitiedepartementet.

Cecilia Larsson
Tf socialdirektör

Lena Jensen
Utredare

Bilaga: Yttrande

Beslutsexpediering

Familjerättssekretrare Andreas Albinsson, Utredare Lena Jensen

Bilaga:

Motala kommun

2017-05-11

Dnr. 17/SN 0101

Yttrande över betänkandet Se barnet! (SOU 2017:6)

Motala kommun tillstyrker förslaget i sin helhet och lämnar följande synpunkter.

8.4.1 Betydelsen av föräldrarnas förmåga att samarbeta i frågor om barnet

Enligt nuvarande reglering ska domstolen vid bedömningen av om vårdnaden ska vara gemensam eller om en av föräldrarna ska ha ensam vårdnad fästa avseende särskilt vid föräldrarnas förmåga att samarbeta i frågor som rör barnet. I betänkandet framgår resonemang om att denna reglering kan medföra att föräldrar konstruerar konflikter för att påvisa brister i samarbetsförmågan. Motala kommun instämmer i kritiken och det förekommer att föräldrar, som kommunens familjerätt träffat, särskilt framhävt bristerna i samarbetsförmågan. Om den nuvarande regleringen skulle ändras till att domstolen istället ska fästa avseende särskilt vid föräldrarnas förmåga att ta ett gemensamt ansvar i frågor om barnet torde viss fokusering på just samarbetet minska. Vill föräldrar ha ensam vårdnad på grund av att samarbetet mellan dem inte fungerar, och påvisas samarbetssvårigheter i deras yrkanden, så upplever Motala kommun att föräldrarna därför undviker samarbetsamtal. Den nya föreslagna regleringen torde implicit innefatta samarbetsförmåga, utan att fokus ligger vid just den termen, vilket skulle kunna få positiva effekter för att få till stånd samarbetsamtal och således leda till att domstolstvist undviks.

8.4.2 Domstolen ska kunna döma till gemensam vårdnad även om båda föräldrarna motsätter sig det

Enligt familjerätten, i Motala kommun, förekommer ibland att båda föräldrarna motsätter sig gemensam vårdnad på grund av konflikter samt samarbetssvårigheter mellan dem. I vårdnadsutredningar har emellertid bedömningar gjorts att konflikterna inte står i relation till om vårdnaden är gemensam eller ensam utan samarbetssvårigheterna rör annat än vårdnadsfrågor. Resultatet av dagens lagstiftning innebär således att ett barn med två vårdnadshavare, som var för sig är bra sådana, kan förlora en av sina vårdnadshavare eftersom de motsätter sig gemensam vårdnad. Följden av detta kan vara att ena föräldern tappar insyn i barnets liv, vilket inte är till barnets bästa, samt att konflikterna och samarbetssvårigheterna mellan föräldrarna kvarstår.

9.5.3 Informationssamtal med föräldrar i konflikt om barn

Förslaget om att informationssamtal ska föregå domstolsprocessen, när föräldrar överväger att inleda en tvist om barn i domstol, anser Motala kommun vara till barnets bästa. Kommunens familjerätt beskriver att vissa föräldrar sammanblandar vårdnad, boende samt umgänge, varför en rättslig reglering om krav på informationssamtal skulle kunna innebära att föräldrar ändrar inställning och att tvist i domstol undviks. Vidare förekommer att vissa föräldrar inte är medvetna om att kommunen erbjuder samarbetsamtal. Vid ett informationssamtal skulle

föräldrarna upplysas om denna möjlighet och få kännedom om ett alternativ till tvist i domstol. Ett informationssamtal skulle också innebära ett ytterligare moment för en förälder som överväger att framställa ett tvistigt yrkande i domstol, vilket kan få till följd att föräldern omvärderar sitt ställningstagande och att domstolsprocess undviks.

11.8.5 Barn ska ha rätt att komma till tals oavsett föräldrarnas inställning

Motala kommun upplever att det är ovanligt att vårdnadshavare inte lämnar samtycke till att socialnämnden hör barnet vid en utredning, men det är givet att detta kan inträffa. Utgångspunkten bör vara att vårdnadshavaren känner sitt barn bäst och om vårdnadshavaren på grund av särskilda omständigheter bedömer att det inte är till barnets bästa att samtala med utredare från socialnämnden, så kan det vara adekvat. Motala kommun anser dock att det är till barnets bästa att få komma till tals, oavsett vårdnadshavarens samtycke, men att detta i sådana fall bör göras med särskild försiktighet.

Familjerättssekreterare
Andreas Albinsson